

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE

FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

BAKALÁRSKA PRÁCA

2008

Adam Molnár

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE**

Rektor: prof. Ing. Mikuláš Látečka, PhD.

FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

Dekan: prof. Ing. Peter Bielik, PhD.

**Analýza výsledkov hospodárenia vo vybranom
poľnohospodárskom družstve**

Bakalárska práca

Katedra ekonomiky

Vedúci katedry: prof. Ing. František Kuzma, PhD.

Vedúci práce: prof. Ing. Ivan Mojmír Zoborský, CSc.

Adam Molnár

Nitra 2008

Zusammenfassung

Ziel der vorgelegten Bachelorarbeit war es, Betriebsergebnis in der Genossenschaft Vrbová nad Váhom zu analysieren. Entscheidende Faktoren dabei zu entdecken, die diesen Prozess beeinflusst haben und Auswege für weitere erwünschte Entwicklung anzudeuten.

Die Landwirtschaftliche Genossenschaft Vrbová nad Váhom gehört zu den kleineren Genossenschaften im Bezirk Komárno. Sie hat eine entwickelte soziale Struktur. Außer fünf gut ausgerüsteten Wirtschaftsstellen befindet sich dort auch eine agrartouristische Unterkunftseinrichtung. In dieser Einrichtung hat der Mensch mehrere Möglichkeiten zur Freizeitgestaltung. Die Genossenschaft hat ihre Tätigkeit vor allem auf Schweinezucht und Fleischverkauf, Erzeugung, Verkauf und Vertrieb von Qualitätsfuttermischungen orientiert.

In der Pflanzenproduktion waren im Jahre 2007 gegenüber dem Jahr 2006 kleinere Hektarerträge. Es war mit Wetterbedingungen, mit hohem Untergrundwasser beeinflusst und große Schäden hat auch das Hochwasser verursacht. Danach berechnetes Betriebsergebnis für den Bereich der Pflanzenproduktion im Jahre 2007 war verlustbringend.

In der Tierproduktion sind die Hauptpfeiler Schweinezucht und Milcherzeugung. Deshalb sind mehr als 85% der Tiere die Schweine, die auf drei landwirtschaftlichen Farmen gezüchtet werden. Somit war das berechnete Betriebsergebnis im Jahre 2007, sowie bei der Pflanzenproduktion, auch hier verlustbringend.

In dem letzten Teil habe ich mich auf die Analyse und Beurteilung der Finanzlage der Genossenschaft in den Betrachtungsjahren konzentriert, und zwar besonders auf Analyse der finanziellen Selbstständigkeit, der Verschuldung, der Aktivitäten, der Liquidität und Rentabilität.

Die Finanzlage der Genossenschaft für die Betrachtungszeit war sehr ungleichmäßig. Die Entwicklung in der Zukunft ist von der Bildung der strategischen Pläne abhängig.

ČESTNÉ VYHLÁSENIE

Čestne vyhlasujem, že som bakalársku prácu vypracoval samostatne, a že som uviedol všetku použitú literatúru súvisiacu so zameraním bakalárskej práce.

Nitra .....

.....
podpis autora BP

Touto cestou vyslovujem poďakovanie pánovi prof. Ivanovi Mojmírovi Zoborskému, CSc. za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej bakalárskej práce.

Nitra .....

.....
podpis autora BP

Použité označenia

a pod. – a podobne

CF - cash flow

EU – Európska únia

ks - kus

mil. – milión

MP SR – Ministerstvo pôdohospodárstva SR

napr. - napríklad

PHARE – Poland and Hungary Assistance for Restructuring of Economies

resp. – respektívne

s. – strana

Sk – slovenská koruna

SR – Slovenská republika

t – ton

tis. – tisíc

t. j. – to jest

tzv. – takzvaný

Obsah

Úvod

1. Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky	9
2. Cieľ práce	19
3. Metodika práce a materiál	20
3.1. Metodika výpočtu ukazovateľov aktivity	20
3.2. Metodika výpočtu ukazovateľov rentability	20
3.3. Metodika výpočtu ukazovateľov likvidity	21
3.4. Metodika výpočtu ukazovateľov zadĺženosti	21
3.5. Metodika výpočtu peňažného toku – cash flow	22
4. Vlastná práca	23
4.1. Charakteristika družstva	23
4.2. Výsledky rastlinnej výroby	24
4.3. Výsledky živočíšnej výroby	25
4.4. Analýza aktivity	25
4.5. Analýza rentability	27
4.6. Analýza likvidity	29
4.7. Analýza zadĺženosti	31
4.8. Analýza peňažného toku – cash flow	32
5. Záver	34
6. Použitá literatúra	36
7. Prílohy	38

Úvod

Poľnohospodárstvo patrí medzi najstaršie odvetvia národného hospodárstva. Od svojho vzniku prešlo rôznymi zmenami, ale jeho podstata sa nezmenila. Jeho najdôležitejšou úlohou je zabezpečiť potravinovú bezpečnosť občanom a krmivo hospodárskym zvieratám.

V súvislosti s hospodársko-právnymi a celkovými vnútropolitickými zmenami po novembri 1989 došlo k výrazným zmenám aj v odvetviach, ktoré zabezpečujú výrobu poľnohospodárskych produktov a ich spracovanie. Do mechanizmu hospodárstva boli zahrnuté nové znaky ako decentralizácia riadenia ekonomiky, transformačný proces, reštitúcia, privatizácia majetku, súkromné podnikanie a pod.

Najčastejšie problémy, s ktorými sa roľnícke družstvá stretávali, sa dotýkali hlavne finančného hospodárenia, odbytových ciest, nedokončenej transformácie, nevysporiadaných vlastníckych vzťahov, ale aj nesolventnosti a vysokej zadlženosti agrosubjektov. Dôležitým problémom v primárnom sektore je aj vysoké úverové zaťaženie, a tiež získavanie nových úverových prostriedkov, ktorých dostupnosť je veľmi obmedzená.

Po ukončení transformácie slovenský poľnohospodársky a potravinársky komplex sa pripravoval na vstup do Európskej únie. Posledné roky pred vstupom boli poznačené znižujúcou sa konkurenčnou schopnosťou agropotravinárskych komodít na zahraničnom trhu, ale v niektorých prípadoch aj na domácom trhu. Uvedené problémy mali dopad na najmä nízku úroveň dôchodkovosti podnikov prvovýroby ale aj na spracovateľov agroproduktov.

Vstupom SR do Európskej únie Slovenská republika prebrala Spoločnú poľnohospodársku politiku Európskej únie. Cieľom spoločenskej poľnohospodárskej politiky je konkurencieschopný poľnohospodársky sektor, výrobné metódy podporujúce kvalitné a žiadané výrobky, spravodlivá životná úroveň a stabilné príjmy poľnohospodárov, podpora vidieckeho obyvateľstva a rozumné ceny pre spotrebiteľov.

Dnes sme už plnohodnotným členom EÚ, preto je stále veľmi dôležité vytvárať vhodné výrobné prostredie, zvyšovať malé a stredné podnikanie, tým eliminovať vysokú nezamestnanosť, snažiť sa vytvárať ekonomicky silné organizácie, ktoré dokážu čeliť konkurenčným tlakom Európskej únie.

Úlohou podniku je pripravenosť vyhodnocovať situácie o zmenách svojho okolia, prijímanie marketingových opatrení, znižovanie nákladov, prispôsobovanie výrobnému

programu, zvyšovanie svojho podielu na trhu, rozširovanie podnikateľského priestoru a získavanie dobrej povesti.

Aby firma dosahovala pozitívny výsledok, musí byť vedená správnym smerom. Túto úlohu zabezpečuje manažment podniku. Aby sa manažment podniku mohol správne rozhodnúť resp. v prípade nesprávneho rozhodnutia v krátkom čase korigovať chybu a uskutočniť nápravu musí mať k dispozícii množstvo údajov, podľa ktorých sa orientuje v situácií. Základnými údajmi, podľa ktorých sa každý manažment riadi sú údaje získané z účtovníctva.

Každý podnikateľský subjekt počas svojho existencie naráža na rad prekážok a obmedzení. Len ekonomicky silné a prosperujúce podniky sú základom a predpokladom dynamického rozvoja celej spoločnosti.

V súčasnom podnikaní je kríza v podniku permanentnou záležitosťou, s ktorou sa musia podnikatelia žiť a zároveň ju úspešne zvládať. Včasnému diagnostikovaniu finančného zdravia firmy a tým i zníženiu strát napomáha vytvorenie účinného vnútorného mechanizmu pre zistenie symptómov vznikajúcej krízy s využitím intenzívneho auditu, controllingu a vnútorného kontrolného systému.

Finančné zdravie, a schopnosti podniku prispôbovať sa zmenám okolia je skúmané v Roľníckom družstve vo Vrbovej nad Váhom.

1 Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky

Problémami spojenými s analýzou hospodárskych výsledkov je problematika, ktorou sa zaoberajú viacerí autori. Svrne všetci autori tvrdia, že analýza výsledkov je dôležitou súčasťou riadenia podniku.

Literárny prehľad v krátkosti približuje i funkcie podnikového manažmentu, ktoré je počas výrobného cyklu potrebné vykonať. Tiež analyzuje z okraja ekonomickú transformáciu.

ZOBORSKÝ, I.M. (18) konštatuje, že pod ekonomickou transformáciou v širokom slova zmysle chápeme proces premeny z príkazovej ekonomiky na trhovú ekonomiku. Nevyhnutnosť transformácie vyplynula z nízkej efektívnosti centrálne plánovanej ekonomiky, ktorá sa premietla do čoraz väčšieho zostávania Slovenska za vyspelými štátmi. Ekonomická transformácia je zložitý dlhodobý proces, ktorý so sebou prináša dočasný pokles ekonomickej aktivity a s tým spojené nepriaznivé sociálne dôsledky. Zahŕňa široký okruh systémových zmien v makroekonomickej i mikroekonomickej oblasti.

BANDLEROVÁ, A. (1) vo svojom príspevku opisuje počiatky poľnohospodárskeho družstevníctva na Slovensku. Datujú sa do polovice 19. storočia. Ako forma podnikania prekonalo za posledné polstoročie veľké zmeny. Privatizácia poľnohospodárstva vykazovala určité zmeny oproti ostatným odvetviám. Bola prijatá právna úprava, na základe ktorej sa pôda vrátila pôvodným vlastníkom, poprípade ich dedičom a iným oprávneným osobám. Napriek očakávaniu veľmi malý okruh osôb, ktorým bol majetok prinavrátený opätovne začal hospodáriť na pôde. Väčšia časť sa snažila a aj v súčasnosti snaží majetok prenajať alebo predať. Iba malá časť vlastníkov sa rozhodla sama na vlastnej pôde hospodáriť.

GOZORA, V. (8) uvádza, že zvláštnou formou podnikania sú družstvá, ktoré sú svojpomocným spoločenstvom neuzavretého počtu osôb s cieľom podnikať. Ide o spojenie majetkových vkladov s cieľom napr. spoločenské podnikanie, spoločenský nákup, spoločenské spracovanie výrobkov, spoločenské služby, spoločenské získavanie odbytých priestorov a pod.

Podľa **BIELIKA, P. a kol.** (2) je družstvo popri obchodných spoločnostiach tiež jednou z tzv. subjektívnych právnych foriem podnikania, čo znamená spojenie viacerých osôb, ktorého výsledkom je založenie a vznik novej právnickej osoby, nového subjektu práva a povinností oddeleného od právnych subjektív svojich členov. Družstvo je podnikateľom zo zákona, aj keď v zmysle našej právnej úpravy podnikateľská činnosť nemusí byť tým účelom, za dosiahnutím ktorého bolo družstvo založené. Forma podnikania vytvorením družstva je vhodná najmä v tých prípadoch, kde spoločné podnikanie nie je náročné na výšku základného imania.

KOŠČO, T. a kol. (12) uvádzajú, že výhody a nevýhody družstva nemožno smerovať k ziskovosti, keďže prvotným cieľom je uspokojovať potreby členov. Z toho dôvodu je družstvo vysunuté mimo osobné a kapitálové spoločnosti s výsostným postavením ako osobitná forma podnikania.

Výhody:

- možnosť zhromaždenia väčšieho množstva prostriedkov,
- možnosť získania úverov,
- zabezpečenie výhod členom, ktoré by za bežných (trhových) okolností nedosiahli,
- dosahovanie zisku pri poskytovaní služieb iným subjektom, ktoré nie sú členmi družstva,
- otvorené pre kohokoľvek, podmienka splatiť členský vklad.

Nevýhody:

- nebezpečenstvo, že sa družstvo premení na ziskový podnik, v ktorom sú vedľajšie záujmy členov,
- zdĺhavé kolektívne rozhodovanie komplikovaná vnútorná organizácia pri väčších družstvách,
- nie príliš efektívna starostlivosť o spoločný majetok, keďže nie je jasný majiteľ.

Výrobná základňa v poľnohospodárstve predstavuje podľa **PAŠKU, L.** (15) ohraničené územie pôdneho fondu určitého podnikateľského agrosjektu, na ktorom sa uskutočňujú procesy premeny (transformácie) surovín, materiálov, polotovarov, energie a informácií na žiadané produkty a služby s cieľom dosahovania ekonomickej prosperity. Jej funkciou sú výrobné procesy a naopak výrobnými procesmi sa realizuje samotná výrobná základňa. Rozsah možno s vyrobenou vlastnou produkciou.

Podľa **GOZORU, V.** (8) podnikanie je funkciou hospodárskej činnosti výrobnno-organizačných jednotiek, ktoré podporujú úžitkové hodnoty pre spotrebu spoločnosti. Jeho rozsah, alternatívnosť a ekonomický výsledok určujú vonkajšie a vnútorné činitele hospodárskej prosperity. Popri limitovaných vstupoch bolo podnikanie hospodárskych subjektov ohraničené normatívnou základňou, cenovými a necenovými nástrojmi riadenie a organizačno-právnymi predpismi.

LISÝ, J. (13) zastáva názor, že zisk je to reziduálny dôchodok, ktorý vzniká ako rozdiel medzi celkovými príjmami a celkovými výdavkami firmy, zahŕňa aj implicitné výnosy, ktoré plynú z titulu vlastníctva kapitálu, vlastnej práce podnikateľa, prípadne vlastníctva pôdy, pri jeho analýze sa rozlišuje medzi podnikateľským (účtovným) ziskom a ekonomickým ziskom.

- podnikateľský zisk – obsahuje aj implicitné výnosy z výrobných faktorov, ktoré sú vo vlastníctve firmy. Jeho výšku určíme, ak od celkových príjmov odpočítame všetky výdavky (mzdy, platy, renty, materiál, úrok, spotrebné dane a pod.),
- ekonomický zisk – je znížený o implicitné výnosy. Na jeho základe môžeme najlepšie posúdiť efektívnosť podnikateľskej činnosti, teda či sme naše zdroje využili na tú najlepšiu alternatívu, jeho vyčísľovanie súvisí s alternatívnymi nákladmi.

GOZORA, V. (8) vo svojej knižnej publikácii píše, že podnik je forma podnikateľskej činnosti, v rámci ktorej dochádza k cieľavedomému spájaniu hmotných, finančných a ľudských zdrojov v jednej výrobnno – organizačnej jednotke s cieľom produkovať úžitkové hodnoty pre potreby trhu a pre vlastné uspokojenie potrieb. Základom pre dosiahnutie týchto cieľov je dobre pracujúci podnikový manažment, ktorý plní tieto dôležité funkcie:

- plánovanie – prostredníctvom plánov manažéri vedia akú organizáciu musia urobiť na dosiahnutie úspechu,
- organizovanie – môže byť dosiahnutý pridelením úloh stanovených počas individuálneho alebo skupinového plánovania v organizácii,
- ovplyvňovanie – vedenie – funkcia, ktorá sa často nazýva ako motivovanie, vedenie, riadenie, koordinovanie ľudí v organizácii,

- kontrolovanie – je funkcia manažmentu, v rámci ktorej manažéri dostávajú spätné informácie o činnosti vo vnútri podniku a porovnávajú dosiahnuté výsledky so stanoveným štandardom.

Podľa **PATAKYHO, J.** a **ŠKORECOVEJ, E.** (16) výsledok hospodárenia môžeme vymedziť ako zisk, alebo stratu tejto činnosti. Predpokladom vyčíslenia výsledku hospodárenia môžu byť informácie o:

- nákladoch a výnosoch na účtoch výsledkových,
- majetku a ich zdrojov na účtoch súvahových.

Z uvedeného vyplýva, že zisťovanie výsledku hospodárenia môže byť pomocou účtu (výkazu) zisku a strát, resp. priamo v súvahe. V oboch prípadoch náklady a výnosy pôsobia na výšku vlastného imania. Náklady a výnosy môžu na vlastné imanie vyplývať:

- priamo,
- nepriamo.

BIELIK, P. (4) konštatuje, že výnosy, náklady a predovšetkým výsledok hospodárenia patria k najdôležitejším charakteristikám hospodárenia každého podniku. Preto sú predmetom ich každodenného záujmu. Výnosy podniku sú peňažnou čiastkou, ktorú podnik získal za všetkých svojich činností za určité účtovné obdobie bez ohľadu na to, či v tom období došlo k ich úhrade. Hlavnými výnosmi výrobného podniku sú tržby získané z predaja výrobkov, tovaru a poskytnutých služieb.

Náklady podniku sú peňažné čiastky, ktoré podnik účelne vynaložil na získanie výnosov. Náklady podniku môžeme definovať ako peňažné ocenenie spotreby výrobných faktorov vynaložených podnikom na jeho výkony (výrobky a služby) a ostatné účelovo vynaložené náklady spojené s jeho činnosťou.

KOŠČO, T. a kol. (12) nastávajú názor, že výsledok hospodárenia je rozdielom medzi všetkými výnosmi a všetkými nákladmi podniku (pochádzajúcimi z prevádzkovej činnosti, finančnej činnosti a z mimoriadnych operácií). Keď sú výnosy vyššie ako náklady, je formou výsledku hospodárenia zisk, ak je to obrátene, je výsledkom strata. Zisk ako výsledok podnikovej činnosti je významným kvalitným ukazovateľom. Charakterizuje efektívnosť používania podnikového kapitálu, je zdrojom dôchodkov vlastníkov a dôležitým zdrojom financovania rozvoja podniku.

HACHEROVÁ, Ž. a kol. (10) tvrdia, že výsledok hospodárenia môže byť kladný alebo záporný: Ak je výsledok hospodárenia čistý zisk, kompetentný orgán podniku rozhodne o rozdelení zisku:

- pri rozdeľovaní zisku, je potrebné dodržať ustanovenia obchodného zákonníka - zo zisku je povinný prídelať do zákonného rezervného fondu resp. nedeliteľného fondu vo výške stanovenej obchodným zákonníkom,
- ostatné rozdelenie zisku ustanovuje všeobecne záväzný právny predpis účtovnej jednotky: spoločenská zmluva, stanovby obchodnej spoločnosti alebo družstva, rozhodnutie valného zhromaždenia a pod.

Ak výsledok hospodárenia strata, vedenie podniku rozhodne o úhrade straty:

- na úhradu straty je možné použiť vlastné zdroje
- úhradu straty je možné požadovať od spoločníkov, akcionárov resp. členov družstva
- zostávajúcu časť neuhradenej straty účtujeme na účte 429 - Neuhradená strata minulých rokov.

Podľa **KOŠČO, T. a kol.** (12). i však treba uvedomiť, že výšku zisku za jednotlivé obdobia možno v praxi ovplyvniť rôznymi zásahmi, ktoré majú viac-menej účtovnícky charakter. Je to napr. spôsob časového rozlíšenia nákladov, spôsob oceňovania dlhodobého majetku a pod. Preto sa viacerí autori vyslovujú v tom zmysle, že bilančný zisk je istý názor na finančné výsledky podniku. O platobnej schopnosti podniku však rozhoduje stav pohotových peňazí.

BIELIK, P. (3) tvrdí, že výnosy a náklady sú základnými ekonomickými kategóriami podniku, ktoré bezprostredne rozhodujú o tom, či podnik dosiahne hospodársky výsledok v jeho kladnej, alebo zápornej podobe. Najjednoduchšie sa vyjadruje zisk:

$HV = V - N$ kde: HV je hospodársky výsledok

$V > N = \text{zisk}$ V je výnos

$V < N = \text{strata}$ N je náklad

Vlastnú štruktúru položiek nám charakterizuje zameranie podniku. Základnou schémou je schéma HV podľa toho, v akých sférach sa tento HV vytvára. Súčet prevádzkového hospodárskeho výsledku a hospodárskeho výsledku z finančných operácií nám tvorí hospodársky výsledok z bežnej činnosti, ktorý sa zdaňuje.

HACHEROVÁ, Ž. a PATAKY, J. (11) vymedzujú dva prístupy k vyčísleniu hospodárskeho výsledku: jednostranný, dvojstranný.

Jednostranný prístup k vyčísleniu hospodárskeho výsledku súvisí s uplatňovaním jednoradovej teórie účtov v účtovníctve, ktorá je charakteristická využívaním iba jedného radu účtov súvahových. Hospodársky výsledok v tomto prípade sa vyčísluje z informácií v súvahe z porovnania čistého imania na začiatku a na konci účtovného obdobia. Zisk sa vypočítava vtedy, ak rastie čisté imanie t.j. ak čisté imanie na konci roka je väčšie ako na začiatku roka. Strata sa vyčíslí vtedy, ak čisté imanie klesá t.j. na konci roka je menšie ako na začiatku roka.

Dvojstranný prístup pri vyčísl'ovaní hospodárskeho výsledku sa odvíja od informácií o nákladoch a výnosoch zaznamenaných na účtoch výsledkových. Hospodársky výsledok sa vyčísl'uje z rozdielu nákladov a výnosov v podnikateľskej činnosti. Zisk sa vypočíta vtedy, ak výnosy na konci účtovného obdobia resp. za kratšie časové obdobie sú vyššie ako náklady. Strata sa vypočíta v opačnom prípade, ak náklady na podnikateľskú činnosť sú vyššie ako dosiahnuté výnosy.

BORECKÁ, S. (7) konštatuje, že úbytok počtu hovädzieho dobytká bude v najbližšom období pokračovať a dynamika poklesu bude závislá od odčerpávania ponuky jatočného dobytká. Vo výkrme hovädzieho dobytká k 30. júna 2007 bolo 55676 ks, čo je o 4476 ks viac ako k 30. júnu 2006. Vo väčšine sledovaných ukazovateľov reprodukcie základného stáda a reprodukčných vlastností dobytká, okrem pripúšťaťania a hynutia kráv sa v 1. polroku 2007 dosiahli lepšie výsledky ako v 1. polroku 2006.

Vývoj priemernej hmotnosti jednotlivých kategórií predávaného jatočného dobytká bol v 1. polroku 2007 rovnaký v jednotlivých kategóriách dobytká. V porovnaní s 1. polrokom 2006 stúpila priemerná hmotnosť kráv o 1,0 kg, jatočných býkov o 36,5 kg, jatočných jalovíc o 1,5 kg a jatočných teliat o 0,8 kg. V porovnaní so stavom po 1. štvrtroku 2007 bol nárast jatočnej hmotnosti u jatočných jalovíc a u jatočných teliat. Pri ostatných kategóriách jatočná hmotnosť klesla.

Hlavnou úlohou manažmentu pri výrobe mlieka je plynulá a vyrovnaná produkcia mlieka a tiež teliat pre produkčné a reprodukčné ciele tvrdí **PAŠKA, L.** (15). Ďalej uvádza, že príjem 1 litra produkčného mlieka predstavuje pre človeka energetický príjem 1900 – 2065 kJ a okrem toho zloženie v pomere 37:25:38, tuky : bielkoviny : cukry.

ŠIMO, D. (17) vo svojej knižnej publikácii píše, že chov ošípaných patrí vo svetovom poľnohospodárstve, ale aj u nás k významným odvetviám. Chov ošípaných v našich podmienkach má dlhoročnú chovateľskú tradíciu. V minulosti patril medzi popredné v porovnaní s okolitými krajinami. Po roku 1996 sa zaznamenal pokles stavov prasníc ako aj úžitkovosti. Postupne od roku 1998-2002 nastáva oživenie chovu ošípaných, začínajú sa zlepšovať produkčné a reprodukčné ukazovatele. Aj napriek uvedenému, za posledné roky sa zvyšuje dovoz bravčového mäsa, pričom vývoz je zanedbateľný z hľadiska naturálnych ukazovateľov. V našich podmienkach sa za posledné obdobie začínajú skvalitňovať technologické systémy.

BORECKÁ, S. (6) tvrdí, že produkcia bravčového mäsa sa v roku 2007 zvýši v porovnaní s predchádzajúcim rokom podľa súčasnej prognózy o štvrt' percenta. S najvýznamnejším rastom sa počíta vo Veľkej Británii, pretože odvetvie ošípaných v tejto krajine sa už zostavuje z problémov, ktoré sa vyskytovali v súvislosti s uhynutím prasiatok po odstave, tzv. syndrómom v minulých rokoch.

Export bravčového mäsa v roku 2007 ďalej porastie. Zvýšia sa vývozy mäsa hlavne do Rumunska, ale aj v tomto prípade sa vývoz ešte kalkuluje ako export mimo EÚ, aj keď Rumunsko je už od 1. januára 2007 členom EÚ. Nečaká sa, že by došlo k rastu exportu bravčového mäsa do Japonska, pretože na japonskom trhu sa zvýšila konkurencia zo strany vývozcov z Kanady a USA.

ZOBORSKÝ, I. M. (18) uvádza, že obilniny sú kľúčovým odvetvím celej poľnohospodárskej výroby. Patria do skupiny plodín vyznačujúcich sa extenzívnym spôsobom pestovania so znakmi nízkych nákladov práce a kapitálu na jednotku plochy. Na Slovensku zaujíma najdôležitejšie postavenie v oseve pšenica, jačmeň, kukurica, raž, ovos a ostatné obilniny. Celková svetová produkcia všetkých obilnín, vrátane ryže dosahuje okolo 1850 mil. t, z toho takmer 600 mil. t pšenice, 350 mil. t ryže a viac ako 850 mil. t kŕmnych obilnín. V súčasnosti asi 10 % svetovej ročnej produkcie obilnín je predmetom zahraničného obchodu. Živo sa obchoduje aj s komoditami vyrábanými z obilia, najmä s múkou a sladom. Najvýznamnejšou svetovou obilnou komoditou je pšenica, ďalej kukurica a ryža, menej jačmeň. Ekonomiku výroby obilnín podmieňuje vysoká kvalita osiva, vhodné odrody a ich správna alokácia. Kvalita osiva závisí od úrovne agrotechniky, výživy, skladovania a ošetrovania zrna.

MASÁR, I. (14) vo svojej práci píše, že ceny pšenice a jačmeňa vo svete výrazne stúpili následkom zúženie ponuky u hlavných svetových exportérov. Dovozcovia sa obávajú nedostatku pšenice a kukurice na svetovom trhu, keďže viacerých svetových pestovateľov postihli drsné poveternostné podmienky – sucho, prudké dažde alebo mrazy. Problémy s kvalitou zrejme znížia v hospodárskom roku 2007/08 exportné možnosti EÚ-27 o 1 mil. t na 10,5 mil.t. Poškodené úrody zmenšilo výhľad exportu pšenice z Kanady a z Austrálie. Dopyt po jačmeni spôsobil nárast priemerných cien vo svete o 25%. Príčinou je pokles úrody jačmeňa v Austrálii, ktorej podiel na svetovom exporte predstavuje 30% a na Ukrajine, ktorej podiel na svetovom vývoze tvorí 16%. Ceny kukurice a ciroku podporuje zvýšený dopyt, najmä za strany členských štátov EÚ.

ŠIMO, D. (17) tvrdí, že olejiny v posledných rokoch patria medzi lukratívne komodity agrárneho trhu. Je to najmä zvýšenou mediálnou podporou pri zabezpečovaní zdravej ľudskej výživy, ako i systémovým prístupom spracovateľského priemyslu vo vertikále výroba, spracovateľ, obchod. V našich podmienkach sa za posledné roky zvýšila spotreba jedlých rastlinných tukov a olejov na úroveň 18,7 kg na obyvateľov za rok stagnuje priemyselná výroba bionafty a olejov. V blízkom období sa zvýši výroba biopalív. Nadväzne na dopyt po uvedených komoditách sa zvýšili pestovateľské plochy olejní. Medzi významné aktivity možno zaradiť aj export olejnatých semien a surových olejov, šrotov a pokrutín. Každá zo zaradených olejní, ktoré sa pestujú v našich podmienkach má svoje špecifické požiadavky na prírodné podmienky a know how.

Podľa **GURČÍKA, Ľ.** (9) likvidita predstavuje schopnosť podniku uhradiť včas svoje záväzky voči všetkým dodávateľom (veriteľom). Od likvidity rozlišujem likvidnosť aktív. Pod týmto termínom rozumieme schopnosť v čo najkratšom čase pretransformovať jednotlivé majetkové účasti podniku na peňažné prostriedky, a to bez straty alebo zľavy z ich účtovnej hodnoty.

Podľa tejto vlastnosti môžeme rozdeliť majetok podniku do nasledujúcich tried:

- najlikvidnejšie – peniaze, ceniny, krátkodobé cenné papiere (krátkodobý finančný majetok), zmenky,
- majetkové účasti realizované v krátkej dobe – splatné krátkodobé pohľadávky,
- menej likvidné – zásoby,
- dlhodobo likvidné – dlhodobé pohľadávky, obligácie, termínové vklady,
- nelikvidné (alebo takmer likvidné) – hmotný investičný majetok.

Vzhľadom na časový horizont môžeme likviditu rozdeliť na :

- okamžitú likviditu (solventnosť),
- krátkodobú likviditu,
- dlhodobú likviditu.

BOCK, G. a MISZ, J. (5) uvádzajú, že finančná situácia podniku systematicky a komplexne odráža problematiku podnikovej činnosti, jeho ekonomickú úroveň a je preto dobrým východiskom a súčasne i prostriedkom diagnostikácie jeho silných, či slabých miest. To sú vnútorné súvislosti finančnej analýzy. Podstatou týchto je skutočnosť, že finančnou situáciou, ktorá sa pravidla transformuje do schopnosti, či neschopnosti hradiť záväzky, sa podnik svojmu okoliu javí. Prostredníctvom svojej finančnej situácie sa podnik na trhu partnerom prezentuje a tí ho na nej základe vnímajú hodnotia a tiež určujú podmienky pre obchodný vzťah.

GURČÍK, E. (9) definuje finančnú analýzu ako rozbor údajov, ktorých prvotným a hlavným zdrojom je finančné účtovníctvo. Dominujúcim zmyslom finančnej analýzy je dospieť k určitým záverom o celkovej hospodárskej a finančnej situácii podniku a poskytnúť manažment podniku podklady pre rozhodovanie. Finančná analýza poskytuje syntetický obraz výkonnosti podniku. Jej podstata v užšom poňatí spočíva v hodnotení stavu a vývoja finančnej situácie podniku na základe rozboru účtovných výkazov. Jej úlohou je objasniť, či „dešifrovať“ číselné údaje získané z účtovnej závierky a pre rôznych záujemcov tak poskytnúť základnú charakteristiku efektívnosti finančného hospodárenia podniku, t. j. určiť, či je podnik spracovaný podľa zásad zdravého a racionálneho podnikania.

BIELIK, P. a kol. (2) o finančnej analýze vo svojej práci píše, že je jednou z najdôležitejších súčastí finančného riadenia podniku, ktorá umožňuje podnikovému manažmentu získať spätnú väzbu medzi predpokladanými efektmi riadiacich zásahov a realitou.

Cieľom finančnej analýzy je:

- uskutočniť prostredníctvom špeciálnych metodických postupov diagnózu finančného hospodárenia,

- odhalenie „porúch“ v ekonomickom správaní na podnikateľskom subjekte, v čase keď ešte možno adekvátnymi opatreniami zvrátiť nepriaznivý stav a iniciovať pozitívne rozvojové tendencie,
- komplexne komparovať všetky najdôležitejšie zložky, ktoré sú určujúce pre zdravý vývoj finančnej situácie podniku a to predovšetkým:
  - likviditu podniku,
  - ziskovosť podniku,
  - zhodnotenie kapitálových zdrojov a tendencií ich vývoja.

2 Cieľ práce

Cieľom mojej bakalárskej práce bolo analyzovať výsledok hospodárenia vo vybranom podnikateľskom subjekte. Ako subjekt skúmania som si zvolil družstvo Komárňanského okresu, vo Vrbovej nad Váhom. Jej zmyslom je preskúmať všetky hlavné stránky činnosti poľnohospodárskeho podniku v ich vzájomných súvislostiach a odkryť pôsobenie tých faktorov, ktoré ovplyvnili pozitívne, či negatívne vývoj ako celok.

Na uskutočnenie stanoveného cieľa je potrebné množstvo objektívnych informácií, ktoré poukazujú na finančnú situáciu subjektu, na základe ktorých môže manažment podniku riešiť otázky financovania, jeho krátkodobých ako aj dlhodobých rozvojových zámerov, dosiahnutie podnikových cieľov.

Výsledky analýzy postavenia podniku na trhu sú cenné nie len pre retrospektívne hodnotenie dosiahnutých výsledkov v predchádzajúcom období, ale hlavne ako veľmi dôležité východisko pri formovaní stratégie rozvoja podniku pre ďalšie obdobie.

3 Metodika práce a materiál

Pred začatím praktickej časti práce som charakterizoval analyzované družstvo. V tejto časti som sa venoval priamej analýze ekonomických výsledkov hospodárenia podniku v rokoch 2005-2007, pričom hlavné ukazovatele boli nákladové a výnosové položky z výsledovky, celkové náklady a celkové výnosy.

Finančnú situáciu družstva som hodnotil pomocou pomerových ukazovateľov:

- ukazovatele aktivity
- ukazovatele rentability
- ukazovatele likvidity
- ukazovatele zadlženosti
- ukazovatele peňažného toku - cash flow

3.1 Metodika výpočtu ukazovateľov aktivity

Poukazujú na efektívnosť využívania aktív. Vyjadrujú buď dobu obratu alebo obrat.

Doba obratu zásob = (zásoby / tržby) x 365 resp. (zásoby / náklady) x 365

Doba inkasa pohľadávok = (pohľadávky / tržby) x 365

Doba splatnosti záväzkov = (záväzky / tržby) x 365 resp. (záväzky / náklady) x 365

3.2 Metodika výpočtu ukazovateľov rentability

Rentabilita je pomer dosiahnutého efektu k prostriedkom vynaloženým na dosiahnutie tohto efektu. Je to finančná kategória, ktorá charakterizuje výnos z podnikania za určité obdobie ako pomer výsledku hospodárenia a kapitálu.

Pre výpočet rentability som použil tieto vzorce:

Rentabilita celkového kapitálu = (ČVH + Un) / CK

kde: ČVH – čistý výsledok hospodárenia

Un – nákladové úroky

CK – celkový kapitál (celkové pasíva)

Rentabilita vlastného kapitálu = čistý výsledok hospodárenia / vlastný kapitál
Rentabilita základného imania = čistý výsledok hospodárenia / priemerný stav ZI
Rentabilita pridanej hodnoty = čistý výsledok hospodárenia / pridaná hodnota
Rentabilita celkových tržieb = čistý výsledok hospodárenia / tržby
Rentabilita celkových výnosov = čistý výsledok hospodárenia / výnosy
Rentabilita celkových nákladov = čistý výsledok hospodárenia / náklady

3.3 Metodika výpočtu ukazovateľov likvidity

Pod pojmom likvidita rozumieme schopnosť podniku uhradiť včas svoje záväzky voči všetkým dodávateľom.

Pohotová likvidita = finančné účty / krátkodobé cudzie zdroje

Bežná likvidita = (finančné účty + krátkodobé pohľadávky) / krátkodobé cudzie zdroje

Celková likvidita = (obežný majetok – dlhodobé pohľadávky) / krátkodobé cudzie zdroje

3.4 Metodika výpočtu ukazovateľov zadlženosti

Vyjadrujú aký objem cudzieho kapitálu sa podieľa na krytí majetok družstva. Finančná stabilita je ovplyvnená podielom vlastných a cudzích zdrojov.

Celková zadlženosť = cudzí kapitál / pasíva celkom

Stupeň samo financovania = vlastný kapitál / pasíva celkom

Finančná páka = pasíva celkom / vlastný kapitál

Úverová zaťaženosť = (bankové úvery + finančné výpomoci) / (VIP + ZÁVP)

kde:

VIP- vlastné imanie podniku

ZÁVP- záväzky podniku spolu

Úrokové krytie = $(HVH + Un) / Un$ resp. $(HVH + Un + ODP) / Un$

kde:

HVH- výsledok hospodárenia pred zdanením

Un- nákladové úroky

ODP- odpisy dlhodobého hmotného a dlhodobého nehmotného majetku

3.5 Metodika výpočtu peňažného toku - cash flow

Jednou z foriem zobrazenia pohybu peňažných prostriedkov je prehľad o peňažných tokoch – „cash flow“. Cash flow vyjadruje prírastok a úbytok peňažných prostriedkov.

Pre výpočet cash flow som použil tieto vzorce:

Cash flow 1 = výsledok hospodárenia po zdanení + odpisy – zmena stavu časovo rozlíšených aktív + zmena stavu časovo rozlíšených pasív + zmena stavu rezerv

Cash flow 2 = CF 1 – zmena stavu zásob

Cash flow 3 = CF 2 – zmena stavu krátkodobých pohľadávok

Cash flow 4 = CF 3 + zmena stavu krátkodobých záväzkov

4 Vlastná práca

4.1 Charakteristika družstva

Roľnícke družstvo Vrbová nad Váhom bolo založené na ustanovujúcej členskej schôdzi dňa 30.03.1995. Svoju činnosť zahájilo dňom 14.06.1995. Verejnoprávne patrí k Nitrianskemu samosprávnemu kraju a Komárňanskému okresu. Od okresného mesta je vzdialený 8 km severozápadne.

Najvyšším orgánom družstva je členská schôdza s rozhodovacou právomocou. Schádza sa podľa ustanovení v stanovách najmenej 1x za rok. Má právo meniť stanovy, voliť a odvolávať predstavenstvo a kontrolnú komisiu. Medzi tým schvaľuje ročnú závierku, rozhoduje o rozdelení zisku, straty a o rozdelení družstva.

Ďalším významným orgánom je predstavenstvo. Predstavenstvo družstva tvorí trojčlenný štatutárny orgán, ktorý riadi celú činnosť družstva. Za svoju prácu sa zodpovedá členskej schôdzi, plní jej uznesenia. Schádza sa podľa potreby, počet členov podľa potreby a volí zo svojich radov predsedu predstavenstva (predseda družstva).

K 31.12.2007 na Roľníckom družstve Vrbová nad Váhom pracovalo 62 zamestnancov a z toho 5 sú členom družstva.

Vzdelanostná štruktúra zamestnancov

Vzdelanostná štruktúra zamestnancov je dôležitou charakteristikou z hľadiska možností rozvoja trhu práce a hospodárskej štruktúry družstva. Najmä vysoký podiel zamestnancov so základným vzdelaním môže pôsobiť ako brzdiaci faktor celkového ekonomického vývoja družstva.

Vzdelanostná úroveň zamestnancov

Tabuľka 1

Dosiahnutý stupeň vzdelania	Počet osôb	%
Základné	19	30
Stredné odborné	28	45
Stredné s maturitou	12	20
Vysokoškolské	3	5

Zdroj: Výročná správa družstva

4.2 Výsledky rastlinnej výroby

Roľnícke družstvo Vrbová nad Váhom v roku 2007 obhospodarovalo 1 131,11 ha prenajatej poľnohospodárskej pôdy. Z týchto pozemkov je orná pôda vo výmere 1 070,06 ha a trvalo trávne porasty 61,05 ha.

Úrody hlavných plodín dosiahnuté z 1 ha

Tabuľka 2

Plodina	Priemerná ha úroda v tonách	
	2006	2007
pšenica ozimná	5,21	3,35
jačmeň jarný	3,14	2,69
kukurica na zno	8	8,03
slnečnica	1,87	2,9
zelenina	36,68	22,33
kukurica na siláž	21,88	9,47
krmoviny na ornej pôde	12,26	9,03

Zdroj: Výročná správa družstva

Tržby za predaj vlastných výrobkov v rastlinnej výrobe za rok 2007 predpestovali čiastku 8 719 tis. Sk.

Dosiahnuté výsledky z rastlinnej výroby boli ovplyvnené poveternostnými podmienkami. Na jar bola vysoká podzemná voda a veľké škody spôsobila aj povodeň. Pozemky boli zaplavené, s tým jarné práce na niektorých miestach nemohli byť vykonané.

Prostredníctvom Pôdohospodárskej platobnej agentúry podnik dostal podpory na:

- jednotnú platbu na plochu vo výške 2 736 tis. Sk,
- podporu plodín na ornej pôde vo výške 1 790 tis. Sk,
- úhradu časti poistného vo výške 314 tis. Sk,
- podporu na úhradu škôd v rastlinnej výrobe 2 148 tis. Sk,
- ekologické hospodárstvo vo výške 1 499 tis. Sk,
- rajčiny určené na spracovanie 1 534 tis. Sk.

Vyčíslený hospodársky výsledok v roku 2007 na úseku rastlinnej výroby ja strata vo výške 5 023 tis. Sk

4.3 Výsledky živočíšnej výroby

K 31.12. 2007 celkový počet hospodárskych zvierat v družstve bolo 4173 ks, z toho hovädzí dobytok je spolu 586 ks, z toho kravy 198 ks, počet ošípaných spolu 3587 ks, z toho prasnice 280 ks. Hospodárske zvieratá sú chované na piatich hospodárskych strediskách, z toho hovädzí dobytok sa nachádza na dvoch a ošípané na troch strediskách. Na dvoch hospodárskych farmách je uznaný šľachtiteľský chov ošípaných.

Nosným pilierom živočíšnej výroby je výroba mlieka. Do tohto úseku družstvo vložilo nemalé investície.

Výroba vlastných krmív v roku 2007 nebola dostatočná, preto boli nútení si zabezpečiť a doplniť krmivá pre hospodárske zvieratá od iných dodávateľov.

Dosiahnuté tržby za predaj vlastných výrobkov a dospelých zvierat na úseku živočíšnej výroby sú spolu 38011 tis. Sk.

V pôsobnosti MP SR dostalo družstvo národnú podporu na:

- úhradu škôd vo výške 370 tis. Sk,
- úhradu časti poisťného vo výške 92 tis. Sk,
- dojčiace kravy vo výške 90 tis. Sk,
- zachovanie a starostlivosť o genofond zvierat vo výške 83 tis. Sk.

Vyčíslený hospodársky výsledok v roku 2007 na úseku živočíšnej výroby je strata vo výške 8 029 tis. Sk.

4.4 Analýza aktivity

Ukazovatele aktivity

Tieto ukazovatele vyjadrujú viazanosť alebo využitie majetku podniku a kvantifikujú, ako efektívne podnik hospodári so svojím majetkom. Ak podnik využíva svoj majetok nedostatočným spôsobom, nastáva situácia, ako keby mal podnik majetku priveľa. S tým sú spojené nadpriemerné náklady, pretože majetok treba udržiavať, jeho veľká časť je krytá úverom a vysoký stav majetku si vyžaduje vysoký úver, z ktorého následne vzniká vysoký úrok. Nie je však dobrý ani stav, keď má podnik málo majetku.

Vypočítané ukazovatele aktivity v tis. Sk

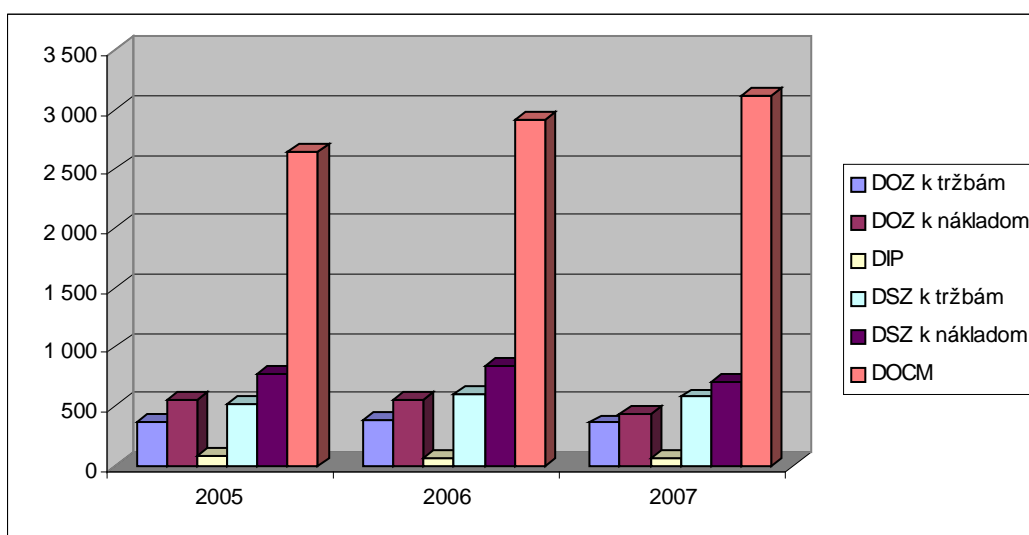
Tabuľka 3

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			Zmena			Index		
	2005	2006	2007	06-05	07-05	07-06	06/05	07/05	07/06
Doba obratu zásob									
vo vzťahu k tržbám	148	142	107	-6	-41	-35	0,9595	0,7230	0,7535
vo vzťahu k nákladom	223	199	132	-24	-91	-67	0,8924	0,5919	0,6633
Doba inkasa pohľadávok	72	62	69	-10	-3	7	0,8611	0,9583	1,1129
Doba splácania záväzkov									
vo vzťahu k tržbám	119	125	104	6	-15	-21	1,0504	0,8739	0,8320
vo vzťahu k nákladom	180	177	127	-3	-53	-50	0,9833	0,7056	0,7175
Doba obratu celkového majetku	2648	2919	3117	271	469	198	1,1023	1,1771	1,0678

Zdroj: vlastné výpočty

Vývoj ukazovateľov aktivity

Graf 1

Doba obratu zásob vo vzťahu k tržbám a nákladom – vyjadruje počet dní, potrebných na jednu obrátku zásob. Vo všeobecnosti sa za optimálne považuje ak táto hodnota dosiahne 50-60 dní. Nepriaznivé je ak hodnota prevýši 100 dní. Ukazovateľ je ovplyvnený aj charakterom činnosti podniku.

Z tabuľky 1 zistíme, že doba obratu zásob vo vzťahu k tržbám je veľmi vysoká. Najvyššiu hodnotu dosiahla v roku 2005 a to 148 dní.

Doba inkasa pohľadávok - za sledované obdobie zaznamenal podnik najdlhšiu dobu inkasa pohľadávok v roku 2005 a to 72 dní. V roku 2007 podnik zaznamenal približne rovnakú hodnotu ako v roku 2005, a to 69 dní. Najnižšiu hodnotu zaznamenávame v roku 2006, keď dosahoval 62 dní. Z týchto údajov vychádza, že podnik

má odberateľov s dobrou platobnou morálkou a hodnoty 72, 69 a 62 dní svedčia o tom, že po uplynutí tejto doby dostal podnik riadne zaplatené za svoje výrobky, tovar resp. služby.

Doba splácania záväzkov vo vzťahu k tržbám a nákladom – tento ukazovateľ sa posudzuje vo vzťahu k dobe obratu pohľadávok. Doba splatnosti záväzkov by mala byť väčšia ako doba obratu pohľadávok. Za optimálnu sa považuje hranica pod 30 dní, ale udáva aj interval 55-90 dní.

Z vypočítaných ukazovateľov vidíme, že doba splácania záväzkov vo vzťahu k tržbám dosahuje vo všetkých rokoch veľmi vysoké hodnoty. Najvyššiu dobu splácania dosahuje podnik v roku 2006 a to 125 dní. V roku 2007 sa doba splácania záväzkov sa znížila o 15,2% na hodnotu 104 dní oproti 125 dňom v roku 2006.

4.5 Analýza rentability

Ukazovatele rentability

Ukazovatele rentability vyjadrujú a kvantifikujú výnosnosť podnikových aktív. Odrážajú efekt podnikového úsilia a schopnosť dosahovať zisk použitím vloženého kapitálu. V čitateli pomerového ukazovateľa sa nachádza zisk, resp. výsledok hospodárenia, ktorý môže byť pred zdanením, vtedy hovoríme o hrubej rentabilite, alebo po zdanení, a vtedy sa jedná o čistú rentabilitu.

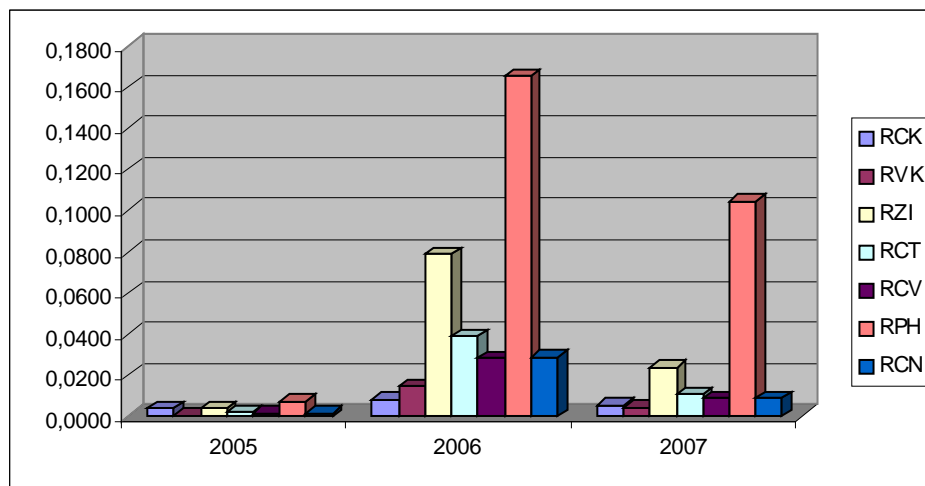
Vypočítané ukazovatele rentability v tis. Sk

Tabuľka 4

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			Zmena			Index		
	2005	2006	2007	06-05	07-05	07-06	06/05	07/05	07/06
Rentabilita celkového kapitálu	0,0038	0,0084	0,0057	0,0046	0,0019	-0,0027	2,1861	1,4938	0,6833
Rentabilita vlastného kapitálu	0,0008	0,0147	0,0044	0,0138	0,0036	-0,0102	17,6963	5,3657	0,3032
Rentabilita základného imania	0,0042	0,0789	0,0240	0,0747	0,0198	-0,0549	18,7857	5,7214	0,3046
Rentabilita celkových tržieb	0,0022	0,0388	0,0111	0,0366	0,0089	-0,0277	17,5727	5,0172	0,2855
Rentabilita celkových výnosov	0,0016	0,0284	0,0087	0,0267	0,0071	-0,0197	17,3106	5,3055	0,3065
Rentabilita pridanej hodnoty	0,0074	0,1651	0,1046	0,1577	0,0971	-0,0606	22,1854	14,0455	0,6331
Rentabilita celkových nákladov	0,0016	0,0290	0,0088	0,0273	0,0071	-0,0202	17,6177	5,3378	0,3030

Zdroj: vlastné výpočty

Vývoj ukazovateľov rentability v tis. Sk Graf 2

Rentabilita celkového kapitálu – vyjadruje akou mierou sa reprodukuje kapitál vložený do podniku. Výška rentability celkového kapitálu by pri tom mala byť vyššia ako úroková miera za počiatočný kapitál. Najvyššiu hodnotu dosiahol podnik v roku 2006, kedy bola tá hodnota 0,0084. Oproti roku 2005, kedy táto hodnota bola 0,0038, to bolo viac ako 200% zvýšenie.

Rentabilita vlastného kapitálu – vyjadruje koľko korún čistého zisku pripadá na 1 Sk vlastného kapitálu. V sledovanom období najnižšia hodnota bola v roku 2005 a to 0,0008. V roku 2006 bola táto hodnota stúpol o takmer 18 násobne na hodnotu 0,0147.

Rentabilita základného imania – vyjadruje, aká hodnota čistého zisku bola vyprodukovaná jednou korunou základného imania. V analyzovanom podniku dosiahla v roku 2006, keď 1 Sk základného imania vyprodukovala 0,0789 Sk čistého zisku.

Rentabilita tržieb – charakterizuje trhovú úspešnosť podniku. Vyjadruje, koľko zisku vyprodukovala firma na 1 Sk tržieb.

Sledovaný podnik hospodáril počas celého obdobia s miernym ziskom. Najhoršie výsledky dosiahol v roku 2005, v tomto roku pripadalo na 1 Sk tržieb 0,0022 Sk zisku. V nasledujúcich rokoch však situácia podniku zlepšovala a v roku 2007 na 1 Sk tržieb pripadalo 0,0111 Sk zisku.

Rentabilita výnosov – nazývame ju aj ziskovosť výnosov. Patrí taktiež k rozhodujúcim ukazovateľom pre umiestnenie kapitálu zo strany investorov. Tento ukazovateľ dosiahol najvyššiu hodnotu v roku 2006 a to 0,0284.

Rentabilita pridanej hodnoty – poukazuje na podiel zisku pripadajúci na 1 Sk hodnoty pridanej samotným analyzovaným podnikom. V posledných dvoch rokoch veľmi výrazne zvyšovala. Najväčšiu hodnotu mala v roku 2006 a to 0,1651.

Rentabilita nákladov – nám udáva aký veľký čistý zisk získame z 1 Sk vynaložených nákladov. Tento ukazovateľ dosahuje vo všetkých rokoch pomerne nízke hodnoty, najvyššiu v roku 2006 a to 0,0290, a najnižšiu v roku 2005 a to bolo 0,0016.

4.6 Analýza likvidity

Ukazovatele likvidity

Likvidita je schopnosť podniku uhradiť včas svoje záväzky voči všetkým dodávateľom. K analýze likvidity pristupujeme, ak sme už analyzovali štruktúru majetku podniku a aktíva vôbec. Pod pojmom likvidnosť majetku rozumieme schopnosť čo v najkratšom čase pretransformovať jednotlivé majetkové súčasti podniku na peňažné prostriedky, a to bez straty alebo bez podstatnej zľavy z ich účtovnej hodnoty.

Vypočítané ukazovatele likvidity v tis. Sk

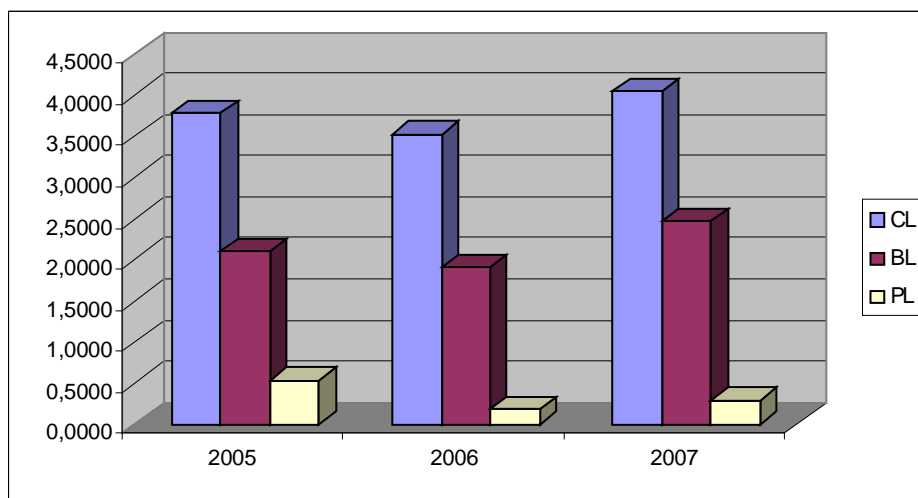
Tabuľka 5

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			Zmena			Index		
	2005	2006	2007	06-05	07-05	07-06	06/05	07/05	07/06
Celková likvidita	3,7888	3,5238	4,0409	-0,2650	0,2521	0,5171	0,930	1,067	1,147
Bežná likvidita	2,1005	1,9171	2,4675	-0,1834	0,3670	0,5504	0,913	1,175	1,287
Pohotovú likvidita	0,5395	0,1813	0,2963	-0,3582	-0,2432	0,1150	0,336	0,549	1,634

Zdroj: vlastné výpočty

Vývoj ukazovateľov likvidity v tis. Sk

Graf 3

Celková likvidita – ukazovateľ udáva podiel krátkodobých dlhov na financovaní obežného majetku. Čím je väčšia, tým je väčší podiel financovania krátkodobého majetku dlhodobými zdrojmi, čo znižuje riziko platobnej neschopnosti. Hodnota ukazovateľa nemá byť menšie ako 1,50, optimum je 2,00 a za maximálnu hodnotu je považovaný pomer 2,50.

Podnik dosahuje v sledovanom období stále vyššie hodnoty ako je maximálny pomer. Najvyššiu hodnotu mal v roku 2007 a to 4,0409.

Bežná likvidita – vypovedá o tom, ako je firma schopná zaplatiť krátkodobé dlhy bez predaja zásob. V zásade platí, že hodnota ukazovateľa by sa mala pohybovať od 1,00 do 1,50. Ak je hodnota menšie ako 1,00, podnik musí rátať s tým, že na zaplatenie záväzkov bude musieť likvidovať zásoby. Ak je hodnota vyššia ako 1,00, tak podnik po úhrade krátkodobých záväzkov má ešte rezervu.

Podniku po úhrade krátkodobých záväzkov v každom analyzovanom roku ostáva rezerva, lebo dosiahnuté výsledky stále boli vyššie ako 1,50. Najviac rezerv ostáva v roku 2007, keď táto hodnota bola 2,4675.

Pohotovú likviditu – ukazovateľ vypovedá, aký podiel krátkodobých dlhov môže podnik k určitému dňu vyplatiť v hotovosti. Za optimálny sa považuje pomer od 0,20 do 0,80. V sledovanom podniku tie údaje patria približne do optimálneho pomeru. Najnižšia bola v roku 2006 a to 0,1813, a najvyššia dosiahnutá hodnota bola v roku 2005 a to 0,5395.

4.7 Analýza zadlženosti

Ukazovatele zadlženosti

Ukazovatele zadlženosti slúžia na monitorovanie štruktúry finančných zdrojov podniku. V podmienkach trhovej ekonomiky je samozrejmosťou, že podniky používajú popri vlastnom aj cudzí kapitál, aby tým zabezpečili svoj rozvoj. Podnik potom musí regulovať pomer vlastných a cudzích zdrojov tak, aby splácanie pôžičiek nedostalo podnik do platobnej neschopnosti. Podiel vlastných a cudzích zdrojov ovplyvňuje finančnú stabilitu podniku.

Vypočítané ukazovatele zadlženosti v tis. Sk

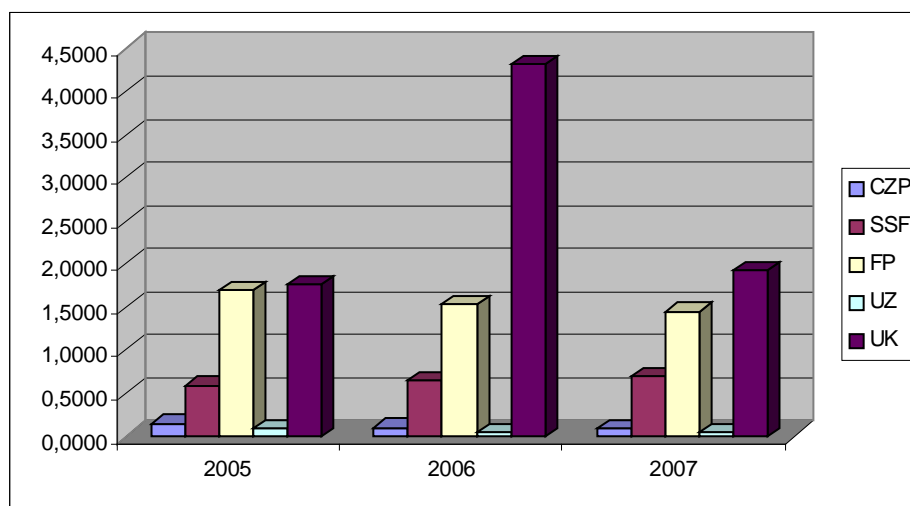
Tabuľka 6

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			Zmena			Index		
	2005	2006	2007	06-05	07-05	07-06	06/05	07/05	07/06
Celková zadlženosť	0,1508	0,1076	0,0966	-0,043	-0,054	-0,011	0,714	0,640	0,897
Stupeň samofinancovania	0,5921	0,6539	0,6907	0,062	0,099	0,037	1,104	1,167	1,056
Finančná páka	1,6890	1,5292	1,4478	-0,160	-0,241	-0,081	0,905	0,857	0,947
Úverová zaťaženosť	0,0861	0,0408	0,0397	-0,045	-0,046	-0,001	0,473	0,461	0,974
Úrokové krytie	1,7657	4,3135	1,9313	2,548	0,166	-2,382	2,443	1,094	0,448

Zdroj: vlastné výpočty

Vývoj ukazovateľov zadlženosti v tis. Sk

Graf 4

Celková zadlženosť – vyjadruje v akom rozsahu je majetok podniku krytý cudzími zdrojmi. Vyššia hodnota tohto ukazovateľa znamená väčšie riziko hlavne pre súčasných a budúcich veriteľov. Čím je vyššia zadlženosť, tým je vyššia závislosť podniku. Optimálna hodnota by nemala prekročiť hodnotu 0,50.

V sledovanom období celková zadlženosť podniku postupne znižovala. V roku 2005 bola 0,1508 a v roku 2007 klesla na hodnotu 0,0966.

Stupeň samo financovania – charakterizuje dlhodobú finančnú stabilitu a udáva, do akej miery je podnik schopný kryť svoj majetok vlastnými zdrojmi. V roku 2005 podnik dosiahol stupeň samo financovania 59,21%, čo ďalších rokoch stúpila na 69,07%.

Finančná páka – udáva aký je podiel vlastného kapitálu na celkovom majetku. Ak je napríklad finančná páka 2, tak podiel vlastného a cudzieho kapitálu je rovnaký. V sledovaných rokoch sa finančná páka podniku bola v rozpätí od 1,4478 do 1,6890, takže dosiahla menšie hodnoty, ako európska krajná hranica.

Úverová zaťaženosť – označuje podiel bankových úverov a finančných výpomocí na celkovom kapitále. Táto hodnota by nemala byť menšia ako 0,50. V analyzovanom podniku úverová zaťaženosť neprekročila za sledované obdobie hodnotu 0,50, čo môže byť aj pozitívny jav. Najvyššiu hodnotu 0,0861 mala v roku 2005.

Úrokové krytie – ukazovateľ udáva v ako rozsahu je úrok krytý hrubým ziskom pred zaplatením úrokov. V sledovanom období malo úrokové krytie výrazne vyššie výsledky.

4.8 Analýza peňažných tokov – cash flow

Ukazovatele cash flow

Cash flow najlepšie vyjadruje pohotovú schopnosť podniku vyrovnáť sa so záväzkami. Tento ukazovateľ predstavuje peňažné prebytky, vytvorené činnosťou podniku na financovanie vlastných potrieb. Vyjadruje vnútorný finančný potenciál, jeho vnútornú finančnú silu.

Vypočítané ukazovatele cash flow v tis. Sk

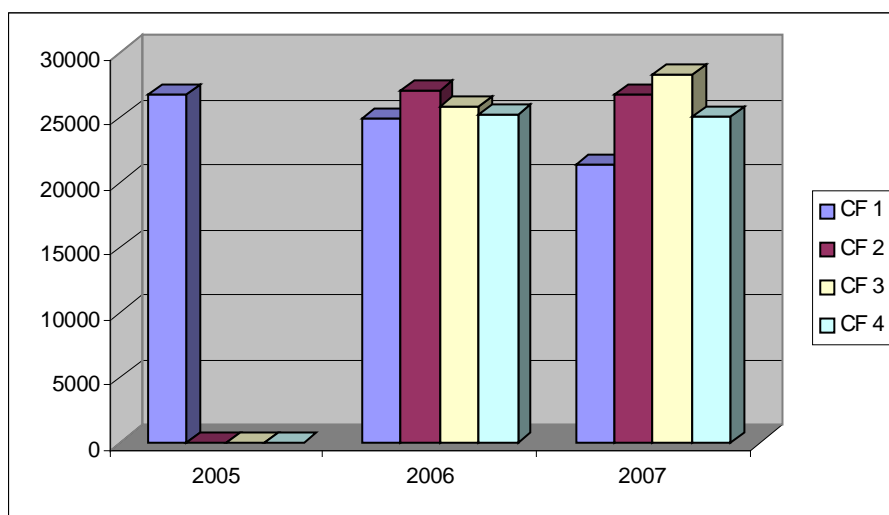
Tabuľka 7

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			Zmena			Index		
	2005	2006	2007	06-05	07-05	07-06	06/05	07/05	07/06
Cash flow 1.	26743	24931	21406	-1812	-5337	-3525	0,9322	0,8001	0,8586
Cash flow 2.	x	26994	26780	x	x	-214	x	x	0,9921
Cash flow 3.	x	25806	28236	x	x	2430	x	x	1,094
Cash flow 4.	x	25182	25083	x	x	-99	x	x	0,9961

Zdroj: vlastné výpočty

Vývoj ukazovateľov cash flow

Graf 5

Cash flow 1 – najväčšiu hodnotu sa dosiahol podnik v roku 2005 a to 26743 tis. Sk, v ostatných rokoch sa táto hodnota klesla.

Cash flow 2 – bol za celé sledované obdobie kladný. Aj tu sa ukazuje len malý rozdiel medzi rokmi 2006 a 2007.

Cash flow 3 – v roku 2007 mal väčšiu hodnotu ako v roku 2006. V ostatných ukazovateľoch tie hodnoty boli opačné.

Cash flow 4 – v oboch rokoch mala hodnotu cash flow 4 vyrovnanú. Ich rozdiel bol iba 99 tis. Sk

5 Záver

Cieľom predpokladanej bakalárskej práce bolo analyzovať výsledok hospodárenia v Roľníckej družstve Vrbová nad Váhom. Odhaliť pritom rozhodujúce faktory, ktoré tento proces ovplyvnili a naznačiť východiská pre ďalší žiadajúci rozvoj. Analýza bola uskutočnená za roky 2005-2007.

V prvej časti som sa zamerlal na všeobecnú charakteristiku družstva. Roľnícke družstvo Vrbová nad Váhom patrí medzi menšie družstvá v okrese Komárno. Má vyvinutú sociálnu infraštruktúru. Okrem päť kvalitne vybavených hospodárskych stredísk sa tam nachádza aj agroturistické ubytovacie stredisko. Na tomto stredisku má človek viacerých možností na využívanie voľného času.

Družstvo svoju činnosť sa zamerlal hlavne na chovu ošípaných a predaja mäsa, na výrobu, predaj a distribúciu kvalitných kŕmnych zmesí. Okrem toho v družstve funguje ešte služba na opravu poľnohospodárskych strojov a traktorov. Na rok 2008 majú naplánované budovanie nového domu pre dôchodcov.

Druhú časť som sa rozdelil na dve čiastky:

- vývoj rastlinnej výroby
- vývoj živočíšnej výroby

V rastlinnej výrobe v roku 2007 oproti roku 2006 boli menšie hektárové úrody. Boli to ovplyvnené poveternostnými podmienkami, vysokou podzemnou vodou a veľké škody spôsobila aj povodeň. Podľa toho vyčíslený hospodársky výsledok v roku 2007 na úsek rastlinnej výroby bola stratová.

V živočíšnej výrobe hlavnými piliermi sú chov ošípaných a výroba mlieka. Preto z hospodárskych zvierat viac ako 85% sú ošípané, ktoré sú chované na troch hospodárskych farmách. Škody v rastlinnej výrobe mali vplyv aj na živočíšnu výrobu, lebo nemali dostatok z vlastného krmiva a museli doplniť krmivá pre hospodárske zvieratá od iných dodávateľov. Takže vyčíslený hospodársky výsledok v roku 2007 ako pri rastlinnej výrobe, aj tu bola stratová.

V tretej časti som sa sústredil na analýzu a posúdenie finančnej situácie družstva v sledovaných rokoch, a to najmä finančnej samostatnosti, zadlženosti, aktivity, likvidity a rentability.

Finančná situácia družstva za sledované obdobie bola veľmi nerovnomerná. Vývoj v budúcnosti je závislý od tvorby strategických plánov.

Na pokrytie kapitálových výdavkov do poručujem získavať zdroje:

- dotáciami z MP SR
- pripravovaním projektov do programu PHARE
- dotáciami z fondov EÚ

Plánované projekty podniku v budúcnosti:

- budovanie agroturistického penziónu
- likvidácia základného stáda ošípaných

6 Použitá literatúra

1. BANDLEROVÁ, A.: Podnikanie formou družstva v poľnohospodárstve na Slovensku. Medzinárodné vedecké dni 2001,II. Zväzok, Nitra: SPU, 2001, s. 263,264, ISBN 80-7137-867-4
2. BIELIK, P. a kol.: Podnikovo-hospodárska teória agrokomplexu. Nitra: SPU, 2001, s. 142-152,193-194, ISBN 80-7137-861-5
3. BIELIK, P.: Ekonomika podnikov. Nitra: SPU, 2002, s. 56, ISBN 80-8069-069-3
4. BIELIK, P.: Podnikové hospodárstvo. Nitra: SPU, 2006, s. ISBN 80-8069-698-5
5. BOCK, G. – MISZ, J.: Nemzetközi közgazdaságtan. Tatabánya: Tri-Mester, 2006, s. 64
6. BORECKÁ, S.: Jatočné ošípané (situačná a výhľadová správa k 30.6.2007). VÚEPP, Bratislava, s. 24, ISSN 1337-4516
7. BORECKÁ, S.: Jatočný hovädí dobytok a jatočné teľatá (situačná a výhľadová správa k 30.6.2007). VÚEPP, Bratislava, s.7,10,12, ISSN 1337-4508
8. GOZORA, V.: Podnikový manažment-3. nezmenené vydanie. Nitra: SPU, 2005, s.11,12,34,35, ISBN 80-8069-462-1
9. GURČÍK, Ľ.: Podnikateľská analýza a kontroling. Nitra: SPU, 2004, s. 52,61, ISBN 80-8069-449-4
10. HACHEROVÁ, Ž. a kol.: Účtovníctvo podnikateľských subjektov. Nitra: SPU, 2005, s. 189-191, ISBN 80-8069-491-5
11. HACHEROVÁ, Ž. – PATAKY, J.: Základy účtovníctva. Nitra: SPU, 2001, s.73-75, ISBN 80-7137-863-1
12. KOŠČO, T. a kol.: Podnikové financie. Nitra: SPU, 2006, s. 21,31, ISBN 80-8069-725-6
13. LISÝ, J.: Všeobecná ekonomická teória. Edícia Ekonómia, 2002, s. 154,158,214, ISBN 80-89047-35-1
14. MASÁR, I.: Obilniny (situačná a výhľadová správa k 30.6.2007). VÚEPP, Bratislava, s. 29, ISSN 1337-4478
15. PAŠKA, Ľ.: Manažment výroby. Nitra: SPU, 2004, s. 33,101 ISBN 80-8069-374-9
16. PATAKY, J. – ŠKORECOVÁ, E.: Podvojný účtovníctvo pre samoukov. Nitra, 2005, s. 175, 80-969113-7-6
17. ŠIMO, D.: Agrárny marketing. Nitra: SPU, 2006, s. 185,279, ISBN 80-8069-726-4

18. ZOBORSKÝ, I. M.: Ekonomika poľnohospodárstva. Nitra: SPU, 2006, s. 227-228,281-282, ISBN 80-8069-758-2

7. Prílohy

SÚVAHA

v tis. Sk

	AKTÍVA	2005	2006	2007
A.	NEOBEŽNÝ MAJETOK	342844	348855	348915
1.	Dlhodobý nehmotný majetok	100	100	100
2.	Dlhodobý hmotný majetok	342637	348648	348708
3.	Dlhodobý finančný majetok	107	107	107
B.	OBEŽNÝ MAJETOK	49255	59676	73835
1.	Zásoby	21949	19886	14512
2.	Dlhodobé pohľadávky	0	16065	36565
3.	Krátkodobé pohľadávky	20293	21481	20025
4.	Finančný majetok	7013	2244	2733
C.	ČASOVÉ ROZLIŠENIE	372	333	261
	MAJETOK SPOLU	392471	408864	423011

Zdroj: Súvaha obce

	PASÍVA	2005	2006	2007
A.	VLASTNÉ IMANIE	168913	179312	180113
1.	Základné imanie	33320	33320	33320
2.	Kapitálové fondy	94716	102485	102485
3.	Fondy zo zisku	25	25	25
4.	Výsledok hospodárenia	40852	43482	44483
B.	ZÁVÄZKY	43029	29511	25184
1.	Rezervy	763	871	755
2.	Dlhodobé záväzky	4697	5090	4860
3.	Krátkodobé záväzky	13000	12376	9223
4.	Bankové úvery a výpomoci	24569	11174	10346
C.	ČASOVÉ ROZLIŠENIE	73344	65376	55479
	SPOLU VLASTNÉ IMANIE A ZÁVÄZKY	285286	274199	260776

Zdroj: Súvaha obce